

# INFORMASJONSSKRIV

Mars – 2017



## Ny leder i Forum Ku

Årsmøte er gjennomført og nytt styre på plass. Litt om meg som ny leder. Jeg heter Jan Ove Hole, er 26 år gammel og har to barn på 5 og 3 år. Jeg er samboer med Sunniva Malmin.

Jeg har delvis overtatt drifta på garden hjemme på Hole, der jeg driver med melkeproduksjon med fullt påsett, 750 tonn melk og 100 årskyr. Jeg driver og 650 daa fulldyrka jord, der vi for det meste har raigras. Har full konsesjon på slaktekylling som jeg driver sammen med min far.

Hvilke tanker har jeg om arbeidet i Forum Ku fremover? Ønsker å trekke inn det politiske - med tanke på de nye gjødselkrava, kanskje få i gang et møte der det er rom for debatt om temaet. Ønsker og å satse mer på kurs, der det legges vekt på det sosiale kombinert med faglig innhold, gjerne lære mer om kalven og kua.

Det er bonden ute i felten som vet «hvor skoen trykker» – så ta gjerne kontakt med en av oss i styret ☺

*Jan Ove Hole, leder*



## Årsmøte i Forum Ku

Det møttest 17 personer til årsmøte, det vil si at det er plass til mange flere. Det ble et godt årsmøte med god drøs og gode innlegg.

På årsmøte hadde Bengt Egil Elve fra Nortura innlegg om Kusignal. Temaet er interessant og Forum Ku har planer om å arrangere treff i fjøset / ute på jordet – tatt litt på sparket - der vi får oppleve i praksis hva som skjer ved praktisering av denne kunnskapen.

Valg ble gjennomført, der Jan Ove Hole ble valgt til ny leder og Alf Egil Vaula fortsetter som styremedlem. Gro Elisabeth N. Reime gikk ut, og vi vil takke henne for innsatsen ☺ I styret er det altså plass til en til, så er du veldig interessert i storfehold, har du her en kjempe mulighet til å få satt fokus på det som interesserer deg. I skrivet finner du mobil og e-post adresse til styremedlemmene – så det er bare å ta kontakt ☺

### Innhold:

- 1 Leder
- 1 Årsmøte 2016
- 2 Rett strategi for grovfordyrking
- 4 Nytt fra SLK-Agro

### Styret i Forum Ku:

|                  |   |
|------------------|---|
| Leder            | Jan Ove Hole<br>Tlf. 932 00 366         |
| Nest-<br>leder   | Alf Egil Vaula<br>Tlf. 934 40 430       |
| Styre-<br>medlem | Magnus<br>Folkvord<br>Tlf. 909 76 484   |
| Styre-<br>medlem | Bjørn Otto<br>Byberg<br>Tlf. 454 21 168 |
| Vara-<br>medlem  | Per Inge<br>Bjelland<br>Tlf. 918 63 893 |

[www.forumku.no](http://www.forumku.no)

# Rett strategi for grovfôrdyrking på din gård

**Våren er her, og tiden er inne for å legge et godt grunnlag for årets grovfôrproduksjon. Det høres kanskje enkelt ut, men hvordan skal du ut fra dine ressurser – med dine forutsetninger, erfaringer og kompetanse - lykkes med dette?**

Vi ser at kvaliteten på det norske graset ikke har blitt forbedret de siste 30 årene. Derfor deltar Fiskå Mølle i to prosjekter som vil legge til rette for økt kvalitet i norsk grovfôrproduksjon. Prosjektet Kostnadseffektiv grovfôrproduksjon og kunnskapsformidlings-prosjektet Grovfôr 2020. Sistnevnte skal bidra til bedre lønnsomhet i norsk grovfôrbasert husdyrproduksjon. Høyere avlinger og bedre kvalitet skal gi høyere grovfôropptak og redusert grovfôrkostnad.

Målet er at du som produsent skal oppnå 20 prosent høyere andel grovfôr per kg produsert melk og kjøtt. Dette vil du høre mye om fremover, fordi hele næringen er med og har som målsetting at du som gårdbruker lykkes. Men grunnlaget kan du legge allerede nå.

## Her er 5 viktige steg for en sikker grovfôrstrategi på din gård

### 1. Valg av riktig gjødsel

Valg av gjødselslag- og mengder avhenger av hvilke avling- og kvalitetsmål du har. Balansert gjødsling er et begrep som brukes mye, og det betyr enkelt å gjødsle riktig. Riktig gjødsling er ikke alltid rimeligste gjødselslag pr.kg nitrogen, men å bruke det som er rett utfra jordtype, botanisk sammensetning av enga, tilgang på husdyrgjødsel og type husdyrgjødsel. Jordprøver som forteller deg næringsreservene i jorda, ph-tilstand og behov for kalking forutsetter vi at du som gårdbruker har eller får oversikt og kontroll på.

Riktige mengder mineralgjødsel sikrer jevn avling og kvalitet på grovfôret, og utnytter næringa i gjødsla best. Tabellen under viser hvor mye næring som anbefales ved to varierende avlingsnivå.

Eksempel på næringsbehov, kg næring pr/daa

| Avlingsnivå       | Nitrogen | Fosfor | Kalium | Svovel |
|-------------------|----------|--------|--------|--------|
| 600 kg tørrstoff  | 19       | 2,2    | 11,5   | 2,5    |
| 1000 kg tørrstoff | 30       | 3,5    | 20,0   | 3,5    |

### 2. Husdyrgjødsel

Husdyrgjødsel er effektivt for å dekke grasets behov for fosfor og kalium. Spredning av husdyrgjødsel er tids- og kostnadskrevende for den enkelte gårdbruker, og det er viktig å tilstrebe god fordeling og utnyttelse, samt unngå skadelig jordpakking. Vi anbefaler at du molder ned husdyrgjødsel i åpen åker der dette er mulig. Husdyrgjødsel til eng og beite bør spres tynt utover arealene i kjølig, fuktig vær for å minimere nitrogentapene. Mengde bør ikke overstige 3-4 tonn per dekar til hver slått.

### 3. Mineralgjødsel

Når du har fordelt husdyrgjødsla må du dekke plantenes resterende næringsbehov med mineralgjødsel. Husdyrgjødsel alene blir som oftest utilstrekkelig med hensyn til spesielt nitrogen- og svovelforsyning, men du må også ta hensyn til kalium og fosfor der det er behov. Husk at det er viktig å tilføre mineralgjødsel så raskt som mulig om våren. Balansert gjødsling innebærer også å fordele næringstilførselen gjennom sesongen. Nitrogen og svovel bør tilføres alle slåtter.

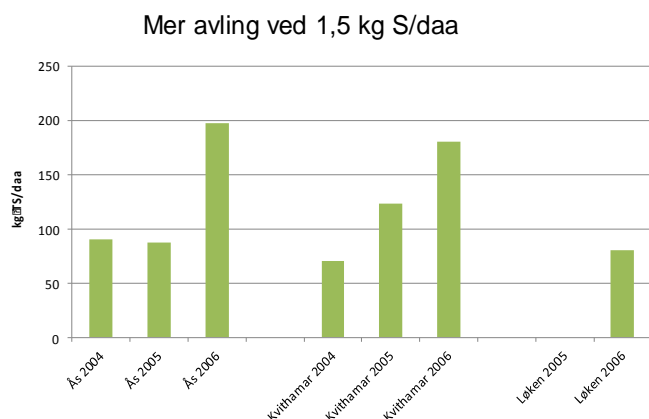
### 4. Fokus på Svovel

Svovel sammen med nitrogen spiller en nøkkelrolle for å optimalisere proteininnholdet. Svovelmangel gir avlingstap og redusert fôr kvalitet. Når graset vokser utnyttes svovel sammen med nitrogen, og svovelmangel vil derfor også senke nitrogeneffektiviteten. Planter som lider av svovelmangel vil ha høyere innhold av uutnyttet nitrogen, noe som kan påvirke fôr kvaliteten i negativ retning. Husdyrgjødsel inneholder lite svovel. Bare 5-10% av tilført svovel

med blautgjødning er tilgjengelig for plantene. Du må derfor tilsette svovel på annen vis for å opprettholde avlingsnivå og graskvalitet.

Vommikrobene trenger et balansert forhold mellom nitrogen (N) og svovel (S). Med dårligere vomfunksjon reduseres fôrøptaket. Svovel gir også høyere sukkerinnhold og renprotein, grunnet de essensielle, svovelholdige aminosyrene cystein og methionin.

Fiskå Mølle anbefaler derfor at du tilfører svovel gjennom mineralgjødning (spesielt om våren). Gjødningsslag som inneholder ekstra svovel er Fullgjødning 25-2-6, NS 27-0-0 (4S) eller OPTI-NK 22-0-12 (3S)



## 5. Lag en plan

Kunnskapen er for de fleste kjent, dette er kommunisert gjennom fagtidsskrifter, fagmøter og studiesamlinger. Det gjelder å ta kunnskapen i bruk på din gård. Du skal selvfølgelig ikke gjøre alt på én gang, men for å bli bedre i morgen bør du ha planverk og strategi på dette. Etabler en metode for å måle avlingsnivået på skiftet. Skal vi gjødsle riktig, må vi vite hvilke avlinger vi har for deretter å gjøre oss opp en mening om hvor store avlinger vi ønsker. Ta ut kvalitetsanalyser av surfôret av hver slått. Ta ut jordprøver jevnlig og bruk tid på å sette opp en god gjødslingsplan. Analyser næringsinnholdet i husdyrgjødsel og invester i moderne spredeutstyr for å optimalisere spredning av mineralgjødning.

### Valg av riktig frøblanding

Hvilken frøblanding du skal så på din gård avhenger av flere faktorer. Hvilken jordtype har du, hvordan er klimaet, hva skal gras brukes til? Hvilke krav har du til avlingsmengde og hvilken kvalitet ønsker du på surfôret? Fiskå Mølle har frø til alle formål. Vi har frøblandinger som er hardføre, frøblandinger til varig eng med og uten raigras, frøblandinger som passer til beite, raigras som renfrø og raigras i blandinger. Vi har 1.-2.-årig raigras, ertre i kombinasjon med frø og eventuelt såkorn. Hvilken strategi passer best for deg?

Varig eng med god overvintring, god avlingsmengde og topp kvalitet er et mål for de fleste, men vi vet av forsøk og erfaring at avlingen reduseres etter 2-3 år. Derfor er det viktig å ha en plan på hvor mye av arealet som skal fornyes og ta en vurdering på hva som bør vedlikeholdes sås. Besøk oss også på [www.fiska.no](http://www.fiska.no) for fullstendig oversikt over såvarer og såkorn.

Bruk erfaringene dine, søk kunnskap, ha planverk og strategi på hvor du vil. Det vil gjøre hverdagen spennende og øke motivasjonen for fortsatt full fart inn i fremtiden.

God våronn.

*Plantekultursjef Oddbjørn Lobekk, Fiskå Mølle*

## Nytt fra SLK-Agro

SLK-agro vil løbende i 2017 og 2018 tilbyde "Workshop" Om foringsignaler på Ku for små grupper af melkeproducenter (6-8 stk).

Workshoppen vil foregå i fjøset – efterfølgende en gennemgang af foringsoptimering, rationsanalyser og hvilken betydningen balance i foringen har for melkeproduktion, helse og indtjening.

Vi synes det har fungert greit med sms varsling til medlemmene når vi kommer til Rogaland, og vil fortsette med det i 2017.

*Carsten Houmann, SLK-Agro*

## Studiegruppe nybygg og ombygg

Der er meget at holde fokus på når der skal planlægges et nyt fjøs eller det gamle fjøs skal renoveres.

Ting som du sikkert slet ikke har haft i tankerne, viser sig ofte når byggeriet er færdigt og du vil tænke, hvorfor er der ingen som fortalte mig det inden jeg byggede.

For at minimere de ting, vil Forum Ku lave en studie gruppe, der starter til høsten, for de som går med planer om nybygg eller ombygg.

Vi vil besøge et par fjøs lokalt og hvis der er interesse for det også lave en tur til DK. Du vil også få mulighed for at få gennemgået dit byggeprojekt.

Mere info kommer i næste infoskriv.

*Niels Dybdahl, SLK-Agro*

